

การศึกษาการจัดวิชาขึ้น ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนประถมศึกษา
ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

นางสาวมุกดา บุญสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-234-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I10833624

A STUDY OF AN ORGANIZATION OF CAREER SUBJECTS AT THE
LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL IN SCHOOLS UNDER
THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY
PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE
OF UBON RATCHATHANI PROVINCIAL
PRIMARY EDUCATION

Miss Mukda Boonson

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-234-7

ทิวช้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการจัดวิชาอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามโครงการขยายโอกาส
ทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดอุบลราชธานี

โดย

นางสาวมุกดา บุญสอน

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ลันตี ฤงสูวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

มุกดา บุญสอน : การศึกษาการจัดวิชาอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี (A STUDY OF AN ORGANIZATION OF CAREER SUBJECTS AT THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL IN SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF UBON RATCHATHANI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION)

อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 243 หน้า. ISBN 974-634-234-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดวิชาอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูแนะแนว และครูผู้สอนวิชาอาชีพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเตรียมการจัดวิชาอาชีพ โรงเรียนส่วนใหญ่จัดแผนการเรียนโดยพิจารณาจากความพร้อมด้านจำนวนครูผู้สอน มีการประชาสัมพันธ์วิชาอาชีพ จัดประชุมชี้แจงหลักสูตรวิชาอาชีพ แผนการสอนและกิจกรรมที่จะใช้สอน ส่งเสริมให้ครูนำทรัพยากรท้องถิ่นมาผลิตสื่อ จัดเตรียมสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน แต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานวัดผลและประเมินผลและงานแนะแนวโดยตรง นิเทศและติดตามผลโดยผู้บริหารให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูผู้สอน ส่วนปัญหาด้านการเตรียมการที่พบส่วนใหญ่ได้แก่ โรงเรียนไม่สามารถจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพได้หลากหลาย ขาดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ การเตรียมบุคลากรและการจัดเตรียมสื่อการสอนและวัสดุฝึก อาคารสถานที่ บุคลากร รับผิดชอบงานวัดผลและประเมินผลไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการแนะแนวโดยตรง ขาดการวางแผนการนิเทศและติดตามผลวิชาอาชีพ

ด้านการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ โรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร ให้ครูเข้าร่วมอบรมการใช้สื่อ มีการใช้อาคารอเนกประสงค์ วัดผลและประเมินผลด้วยการทดสอบภาคปฏิบัติ บริการแนะแนววิชาอาชีพ นิเทศและติดตามผลด้วยการเยี่ยมชั้นเรียน สำหรับปัญหาด้านการดำเนินการ ส่วนใหญ่ได้แก่ ครูขาดการใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย ขาดงบประมาณในการซ่อมแซมครุภัณฑ์ฝึกงาน สถานที่ฝึกงานไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการนิเทศโดยตรง ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลไม่เพียงพอ

ด้านการติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการติดตามประเมินผลการเตรียมการและการดำเนินการ โดยการสอบถามจากครูผู้สอนและดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ สำหรับปัญหาด้านการติดตามประเมินผลส่วนใหญ่ได้แก่ โรงเรียนขาดผู้รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลโดยตรง

ภาควิชา .....บริหารการศึกษา.....
สาขาวิชา .....นิเทศการศึกษาศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.....
ปีการศึกษา .....2538.....

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C 741863

SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

##

: MAJOR

KEY WORD: ORGANIZING/CAREER SUBJECT/THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL

MUKDA BOONSON : A STUDY OF AN ORGANIZATION OF CAREER SUBJECTS AT THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL IN SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF UBON RATCHATHANI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

THESIS ADVISOR : ASST.PROF. JAITIP CHUARATANAPHONG, Ph.D. 243 PP.

ISBN 974-634-234-7

This research was aimed to study state and problems of organizing career subjects at the lower secondary education level in schools under the Expansion of Basic Education Opportunity Project under the Office of Ubon Ratchathani Provincial Primary Education. The information was provided by administrators, guidance teachers, and career subject teachers. Questionnaire was employed as the research instrument while the data collected were analyzed by determining in percentage.

The research results revealed that on the preparation of career subjects, most schools prepared the instructional plan by considering readiness relating to number of teachers. It also publicized the career subjects, and held meetings to brief on the curriculum, instructional plan, and activities to be undertaken. In addition; teachers were encouraged to produce instructional materials by using local resources. Schools also prepared building facilities for teaching and workshops and appointed persons-in-charge of assessment and evaluation as well as guidance activities. Administrators supervised and monitored teachers' performance by giving advices. Most problematic issues found were: schools' inability to offer diversified career subjects; lack of funding for public relations activities, personnel preparation, and development of instructional and training materials; insufficiency of building space; inadequacy of assessment and evaluation personnel; absence of staff specialized in guidance; and lack of supervision and follow-up plans.

On the implementation of the career subjects, most schools encouraged teachers to manage instructional activities according to the purpose of the curriculum, sent teachers to get training on material development, utilized the multi-purpose building, assessed and evaluated students by using performance test, offered career guidance services, and supervised and monitored teachers' performance by class visits. Problems confronted were: teachers' inability to provide diversified teaching patterns, budget limitaton for repairing workshop materials, insufficient workshops, lack of personnel specialized in supervision, and inadequate knowledge of teachers on assessment and evaluation.

On the assessment and evaluation of the organization of career subjects, most schools assessed and evaluated on the overall operation by asking teachers' views and carried out the assessment and evaluation activities themselves. As for the problem on this aspect, most schools lacked persons who could directly be in charge of the activities.

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา.....การนิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ในการวิจัย พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา รวมทั้งอาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด ที่ได้ให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำและตรวจแก้ข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่านที่ได้กล่าวมานี้เป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้อย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ผู้บริหารโรงเรียน ครูแนะแนวและครูผู้สอนวิชาอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประชุม ผงผ่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพวดี ไชยยงยศ และคุณรุ่งโรจน์ ตรงสกุล ที่ให้แนวคิดขั้นต้น ในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ที่ให้ชีวิต ให้การศึกษา ความรักและห่วงใย รวมทั้งพี่น้องที่รักยิ่งและเพื่อนที่ดีทุกคนที่เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ศุภณีย์วิทย์ทรัพย์ากร
มุกดา บุญสอน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร.....	13
การนำหลักสูตรไปใช้.....	15
นโยบายการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ.....	22
หลักสูตรวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	23
การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ.....	24
การจัดแผนการเรียน.....	24
การประชาสัมพันธ์.....	29
การเตรียมบุคลากร.....	33
การจัดเตรียมสื่อการสอน.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

	การจัดเตรียมสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน.....	36
	การจัดเตรียมการวัดและประเมินผลการเรียน.....	37
	การจัดเตรียมบริการแนะแนว.....	38
	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ.....	43
	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	43
	การใช้สื่อการสอน.....	47
	การใช้สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน.....	48
	การวัดผลและประเมินผลการเรียน.....	49
	การจัดบริการแนะแนว.....	51
	การนิเทศและติดตามผล.....	52
	การติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ.....	55
	โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	56
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	64
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	64
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
	การวิเคราะห์และเสนอข้อมูล.....	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
	ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
	ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	68
	ตอนที่ 2 สภาพการจัดวิชาอาชีพด้านการเตรียมการ	
	การดำเนินการและการติดตามประเมินผล.....	68
	ตอนที่ 3 ปัญหาการจัดวิชาอาชีพ ด้านการเตรียมการ	
	การดำเนินการและการติดตามประเมินผล.....	69
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	156
	สรุปผลการวิจัย.....	157
	อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	164
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	178
	รายการอ้างอิง.....	179
	ภาคผนวก.....	185
	ประวัติผู้วิจัย.....	243

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน.....	66
2	สภาพภาพของผู้บริหารโรงเรียน.....	70
3	สภาพภาพของครูแนะแนว.....	74
4	สภาพภาพของครูผู้สอนวิชาอาชีพ.....	78
5	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดแผนการเรียน.....	83
6	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดแผนการเรียน.....	90
7	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการประชาสัมพันธ์วิชาอาชีพ.....	91
8	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการประชาสัมพันธ์วิชาอาชีพ.....	92
9	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการเตรียมบุคลากร.....	94
10	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมสื่อการสอน และวัสดุฝึกวิชาอาชีพ.....	95
11	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมสื่อการสอน และวัสดุฝึกวิชาอาชีพ.....	96
12	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมสถานที่ที่ใช้สอน และฝึกงานวิชาอาชีพ.....	98
13	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมสถานที่ที่ใช้สอน และฝึกงานวิชาอาชีพ.....	100
14	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมการวัดผลและ ประเมินผลวิชาอาชีพ.....	101
15	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมบริการแนะแนว วิชาอาชีพ.....	103
16	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมบริการแนะแนว วิชาอาชีพ.....	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมการนิเทศและติดตามผล วิชาอาชีพ.....	106
18	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ....	108
19	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ....	109
20	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการใช้สื่อประกอบการสอนวิชาอาชีพ....	111
21	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการใช้สื่อประกอบการสอนวิชาอาชีพ....	113
22	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการใช้สถานที่ที่ใช้สอน และฝึกงานวิชาอาชีพ.....	115
23	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการวัดผลและประเมินผล วิชาอาชีพ.....	116
24	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดบริการแนะแนววิชาอาชีพ.....	118
25	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการนิเทศและติดตามผลวิชาอาชีพ.....	124
26	การติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ ด้านการติดตามประเมินผล การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ.....	126
27	การติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ ด้านการติดตาม ประเมินผลการเตรียมการจัดวิชาอาชีพ.....	127
28	การติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ ด้านการติดตาม การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ.....	128
29	การติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ ด้านการติดตาม ประเมินผลการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ.....	129
30	ปัญหาการจัดวิชาอาชีพของผู้บริหารโรงเรียน.....	131
31	ปัญหาการจัดวิชาอาชีพของครูแนะแนว.....	143
32	ปัญหาการจัดวิชาอาชีพของครูผู้สอนวิชาอาชีพ.....	148